

In progress

Na een onderbreking van enkele maanden neemt *Getuigen tussen geschiedenis en gedachtenis* een nieuwe start en legt zichzelf een nieuw ritme op (drie nummers per jaar in plaats van vier). Tegelijkertijd bouwt het tijdschrift voort op de pijlers die reeds gedeeltelijk aan de grondslag lagen van zijn werking. Zo opereert *Getuigenissen tussen geschiedenis en gedachtenis* binnen het kader van de Stichting Auschwitz, en staat het in nauw verband met diens andere activiteiten (onder de aandacht brengen van getuigenissen, organisatie van tentoonstellingen, studiedagen en wijkinitiatieven vermeld op de site www.auschwitz.be, waar weldra ook de elektronische versie van het tijdschrift beschikbaar zal zijn).

Dit nieuwe programma mag beschouwd worden als een ethisch handvest. Het tijdschrift stelt zich tot doel de verschillende vormen van geweld van elkaar te onderscheiden en zo het specifieke karakter van elk van die vormen te benadrukken. Slachtoffers zullen niet langer onderling vergeleken worden; pogingen om uiteenlopende onderwerpen op dezelfde manier te behandelen vloeien voort uit politieke, partijdige of persoonlijke motieven, en zullen worden gedeconstrueerd. Niet elk kamp is een concentratiekamp (er bestonden ook, en er bestaan nog steeds, vluchtelingenkampen, werkkampen, interneringskampen en transitkampen). Bovendien moeten de concentratiekampen duidelijk onderscheiden worden van de vernietigingscentra bestemd voor de Joden, *speciaal voor hen* opgericht. De redeneringen die aan de basis liggen van uitroeïingsprogramma's of haatcampagnes zijn eveneens uiteenlopend, en bepaalde vormen van radicaal geweld leiden niet systematisch tot fysieke vernietiging op korte termijn. Een onderneming (een bedrijf, een fabriek) kan het toneel zijn van uitgesproken sociaal geweld, maar om de mechanismen ervan te begrijpen is het onnodig te refereren aan de structuren van de naziterreur, van de concentratiekampen en de bureaucratie. De toepassing van dit interpretatiemodel op situaties die zich er niet toe lenen, kan enkel leiden tot verwarring en onduidelijkheid.

In deze moderne tijden wordt van ons verwacht dat we het meervoudige waarderen; we moeten een dynamische blik ontwikkelen en in verschillende richtingen durven kijken, overal waar radicaal geweld in al zijn vormen de kop opsteekt. Het reductionistisch denken is van meet af aan achterhaald – of dogmatisch. Wie aandacht heeft voor de herinnering, heeft aandacht voor verscheidenheid.

De historische grond waarin de Stichting wortelt is de periode van de naziterreur, de genocide van de Joden en de concentratiekampen. *Getuigen tussen geschiedenis en gedachtenis* profileert zich derhalve door een voortdurend streven om de mechanismen van collectief en extreem geweld vandaag in kaart te brengen en te bestuderen, en zo tot een beter inzicht te komen. Eén van de hoofdtaken bestaat er dan ook in overdracht en communicatie (in culturele zin) te garanderen. Daarbij is

het de bedoeling afstand te nemen van elitaire discoursen en standpunten, uitsluitend bestemd voor besloten intellectuele kringen die elk contact met de maatschappij hebben verloren. Integendeel, het is van het grootste belang om bruggen te slaan tussen het hoger onderwijs, het secundair onderwijs en de publieke ruimte. Enkel op deze manier, en niet door zich terug te trekken in een ivoren toren, kan de strijd worden aangeboden met opvattingen gestoeld op principes van uitsluiting en identitair denken, alsook met de opkomst van politiek of religieus extremisme en fanatisme dat rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden is met het negationistisch gedachtegoed.

De Stichting distantieert zich van de polemiek: ze wil ingaan tegen de logica van geslotenheid en van loopgravenoorlogen die al te vaak het veld van de gedachtenis heeft geteisterd, en beoogt daarentegen ontmoeting en dialoog. De gedachtenis, in haar ethische dimensie, maakt het immers mogelijk tegenstellingen te overschrijden. De beoogde ontmoeting kan niet resulteren in een naïeve oecumenische beweging, maar moet een zekere dynamiek creëren van overbrugging en overdracht, van overbrugging *om* de overdracht. Het tijdschrift van de Stichting Auschwitz zet op deze manier een nieuwe *kritische* koers uit, met dien verstande dat de kritiek, vaak moeizaam balancerend tussen norm en polemiek, voortdurend *in progress* is en steeds bereid tegen zijn eigen logica in te gaan om niet zelfgenoegzaam te worden.

Henri Goldberg,

De directeur van de publicatie

Philippe Mesnard,

Hoofdredacteur

Vertaling gemaakt door Anneleen Spiessens